

Tolerancija (lot. tolerantia – kantrybė) – priešingos nuomonės arba įsitikinimų gerbimas, pakanta. Tolerancija – vienintelis kelias gyventi vieniems šalia kitų – išmokti pripažinti skirtumus. Ji moko mus būti pakančius ir gebančius suprasti kitą ir kitokį, išmokti žvelgti į pasaulį smalsiai, be išankstinio nusistatymo bei ribotumo. Būdami tolerantiški mes vertiname savarankiškai, mąstome kritiškai, samprotaujame etiškai, suvokiame empatiškai.

Tolerancija yra savotiškas savęs apribojimas, kurio tikslas – pasiekti skirtingų visuomenės grupių kompromisą. Pripažindami vieni kitus ir gerbdami vieni kitą, galime patirti kur kas daugiau naudos, nei konfliktuodami.

Vienintelis kelias pasiekti tolerancijos – išmokti pripažinti ir gerbti skirtumus. Mes turime suprasti, kad visuomeninis gyvenimas įpareigoja mus toleruoti dalykus, kurių mes nemėgstame, nes šio principo laikymasis galiausiai tampa naudingas ir mums patiems.

Lapkričio 16-ąją mini daugelis demokratiškas valstybių nuo 1995 m., kai UNESCO šią dieną paskelbė Tarptautine tolerancijos diena. Tarptautinė istorinio teisingumo komisija kasmet, nuo 2003 metų, inicijuoja šios dienos minėjimą.

Lietuvoje, nuo seno garsėjančioje kaip tolerantiška valstybė, anksčiau ir dabar susiduriama su netolerancijos pavyzdžiais prieš kitataučius, kitokį socialinį statusą ar mąstymą turinčius žmones. Netolerancijos pavyzdžių yra ir vertinant istorinę praeitį bei istorines asmenybes. Todėl Tarptautinės tolerancijos dienos minėjimas yra *Tarptautinės istorinio teisingumo komisijos* įgyvendinamos Švietimo apie totalitarinių režimų nusikaltimus, nusikaltimų žmogiškumui prevencijos ir tolerancijos ugdymo programos dalis.

Kodėl Tolerancijos dienos minėjimui siūlomas

TOLERANCIJOS MIESTAS?

Pilietinės iniciatyvos idėja MIESTAS, kuris puikiai atspindi vietovę, kurioje gyvenate. Šiomet skatinkite ugdytinius papasakoti apie savo miestą, gyvenamą vietovę – padiskutuokite ar vaikai pastebi, atkreipia dėmesį į žmonių tarpusavio santykius, tolerancijos/netolerancijos atvejus. Taip pat atkreipkite dėmesį į tai, jog bet kuris miestas ar miestelis yra gyvas todėl, kad jame gyvena žmonės, kurie yra skirtingi.

Iniciatyvai galite piešti ar gaminti iš įvairių medžiagų (popieriaus, kartono ir t.t.) Tolerancijos miestą, kuris gali būti realus t.y. jame gyvenama dabar arba įsivaizduojamas, kuriame norėtų gyventi vaikai.

„Kad išauklėtum vaiką tolerantišku, būtina atsiminti, kad vaikai yra tėvų charakterio bei santykių veidrodys. Todėl, visų pirma, patiems tėvams reikia tolerantiškai elgtis su savo vaikais.“

Empatijos, tolerancijos ugdymas vyksta ne tik ugdymo įstaigoje – vaikų darželyje, vėliau mokykloje, bet ir šeimoje. Dažnai svarbu suderinti šeimos ir ugdymo įstaigos elgesio formavimo ar koregavimo strategiją. Kitaip tariant, šeimoje ir darželyje turi vyrauti suderintos ir panašios elgesio taisyklės ir, jeigu, pavyzdžiui, darželyje neleidžiama tyčiotis, šeimoje toks elgesys taip pat neturi būti toleruojamas, ir atvirkščiai. Tokio rezultato pasiekti neįmanoma be efektyvaus tėvų ir darželio bendradarbiavimo.

Kaip tėvai gali ugdyti vaikų toleranciją:

Kalbėti apie toleranciją. Tolerancijos ugdymas – tai nuolatinis procesas. Šeimoje turi būti erdvė kalbėjimui apie socialines, rasines ir pan. problemas.

Atpažinti situacijas, kai vaikai susiduria su netolerancija ar patys rodo netoleranciją, ir kalbėti apie tai. Pastebėti mąstymo stereotipus ar neteisingą kultūrinę informaciją mūsų aplinkoje ar netolerancijos situacijas, kurios susidaro tarp vaikų ar jiems svarbių žmonių.

Padėti vaikui, kai jis tampa kitų netolerancijos auka. Reaguoti rimtai, kai vaikas tampa erzinių ar prietarų, stereotipų auka. Atjausti ir padėti rasti konstruktyvius sprendimus.

Ugdyti konstruktyvų priklausymo grupei supratimą. Didžiuotis savo grupe – tai nereiškia negerbti kitų. Nė viena grupė neturi specialių privilegijų, o kitos grupės žeminimas neprideda savo grupei vertės.

Sudaryti sąlygas vaikams susipažinti su skirtingomis kultūromis, bendrauti su skirtingais žmonėmis. Pvz. galima aplankyti skirtingas bažnyčias, supažindinti vaikus su skirtingomis religijomis ir pan.

Pripažinti skirtumus. Nereikia sakyti vaikams, kad esame vienodi, nes nesame. Mes skirtingai suvokiame pasaulį, skirtingai jaučiame, skirtingai mąstome. Svarbu padėti vaikams pamatyti, kad jie yra skirtingi, bet nuo to nėra mažiau vertingi.

Būti elgesio modeliu vaikams. Patys savo elgesiu rodyti tolerantiško elgesio modelį vaikams.

Taip ugdomi vaikai išmoksta:

- Kantrybės, mokėjimo susivaldyti
- Pasitikėjimo
- Jautrumo, užuojautos, atlaidumo
- Pakantumo
- Geranoriškumo ir kt.

Gražios mintys apie toleranciją

Anksčiau maniau, kad bet ką besielgiantį keistai galima vadinti keistuoliu. Dabar suprantu, kad tikrieji keistuoliai yra kitus tokiais vadinantys.

Paul McCartney

Tolerancija – geriausia religija.

Viktoras Hugo

Aukščiausias išsilavinimo pasiekimas yra tolerancija.

Helen Keller

Užuojauta ir tolerancija yra ne silpnumo, o didelės stiprybės ženklas.

Dalai Lama

Tolerancija nereiškia savo įsitikinimų išsižadėjimo. Atvirkščiai – ji neigia kitų persekiojimą ir priespaudą.

John F. Kennedy

Tu turi savo kelią, aš turiu savo: tačiau vienintelis ir teisingiausias kelias paprasčiausiai neegzistuoja.

Friedrich Nietzsche

Tolerancija – dorybė, yda ar mitas?

Marius Kundrotas

Tolerancija – žmoniškumo išdava. Mes visi pilni silpnybių ir paklydimų, todėl atleiskime vieni kitiems visas kvailystes – tai pirmasis gamtos dėsnis.

Volteras

ISTORIJA

Pagalba

Vieną sykį miške, kuriame gausiai lankydavosi žmonės, kilo gaisras. Apimti panikos, visi pabėgo. Miške liko tik du žmonės: vienas aklas, kitas raišas. Drebančia iš baimės širdimi akklasis bėgo tiesiai į liepsną.

– Stok!- sušuko raišasis. – Ten dega!

– Tai kur man bėgti? – atsišaukė akklasis.

– Galiu tau pasakyti kur,- pasigirdo raišojo atsakymas. – Tik aš pats bėgti negaliu. Jei tu užsikeltum mane ant pečių, kartu pabėgtume ir išsigelbėtume. Akklasis paklausė raišojo ir abudu išsigelbėjo.

Jei mes mokėtume suvienyti savo jėgas, patyrimą, jei mokėtume dalytis viltimis, nusivylimais, nuoskaudomis ir laimėjimais, visi kartu lengvai išsigelbėtume.

Bruno Ferrero